

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Cek rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.
Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italij-
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A.

NAROČITE
SLOVENČEV KOLEDAR
ki bo najlepša knjiga letošnjega leta
Za naročnike naslov listov bo stal le
20.- LIR

redeljska in dneva po prazniku.
Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Amministratore: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiali:
Novo mesto.

Bollettino No 919

Basì aeree nemiche intensamente battute 10 velivoli nemici distrutti — Oltre 200 nemici fatti prigionieri

Il Quartiere Generale delle Forze Armate
comunica:

In Cirenaica puntate di reparti corazzati
nemici sono state respinte.

Nel settore tunisino colonne avversarie
sostenute da mezzi blindati venivano arre-
state e perdevano molte camionette.

Un attacco delle forze dell'Asse ha portato
alla conquista di una importante posizione: al-
cuni carri armati anglo-americani sono stati di-
strutti.

Sono stati presi oltre 200 prigionieri tra cui
21 ufficiali.

Malgrado sfavorevoli condizioni atmosferiche
nostre formazioni di bombardieri hanno intensamente
battuto gli aerodromi algerini distrug-
gendo al suolo 4 apparecchi e centrando attrezza-
ture portuali e depositi vari.

Un velivolo è stato abbattuto da cacciatori
tedeschi nel cielo cirenaico.

Aerei britannici sganciavano numerose bom-
be su Tripoli causando lievi danni: 21 morti
e 43 feriti tra gli abitanti, un apparecchio colpito
dalla difesa contro-aerea si è infranto al suolo.

Una nuova incursione, attuata questa notte
sulla città di Torino, non ha causato danni ri-
levanti.

Un bombardiere veniva centrato dalle arti-
glie precipitando nei pressi di Nichelino.
Altri tre apparecchi nemici sono stati abbattuti
durante la precedente incursione.

Le vittime del precedente attacco aereo am-
montano complessivamente nella popolazione ci-
vile a 15 morti e 22 feriti.

Vojno poročilo št. 919

Hudi napadi na sovražna letališča 10 sovražnih letal sestreljenih — Nad 200 sovražnikov ujetih

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

V Cirenajki so bili odbiti sunki sovraž-
nih oklepnic sil.

Na tuniskem odseku so bile zadržane
nasprotno kolone, ki so jih podpirala oklepna
sredstva ter so izgubile mnogo vozil. Napad Osnih
sil je privedel do zavzetja važne postojanke. Ne-
kaj angleško-ameriških tankov je bilo uničenih.
Prijetih je bilo tudi nad 200 ujetnikov, med nji-
mi 21 častnikov.

Nazivlje neugodnim vremenskim razmeram so
skupine naših bombnikov hudo toliko aližir-
ska letališča, uničile 4 stroje ter zadele prista-
niške naprave ter važna skladišča.

Nad Cirenajko so nemški lovci zbili no
letal.

Angleška letala so zmetala številne bombe
na Tripoli, ki so povzročile lažje škode,
med prebivalstvom pa je bilo 21 mrtvih in 43
ranjenih. En stroj, ki ga je zadela protiletalska
obramba, je tresel na tla.

Nov napad, izveden zadnjo noč na mesto To-
rino ni povzročil pomembne škode. En bomb-
nik, ki ga je zadela topništvo, je tresel na tla
blizu Nichelina. Nadaljnji trije sovražni stroji
so bili sestreljeni med prejšnjim napadom.
Žrtve prejšnjega letalskega napada znašajo skup-
no med civilnim prebivalstvom 15 mrtvih in 22
ranjenih.

Seja francoske vlade

Vichy, 29. novembra AS: Predsednik Laval
je prvič potem, ko je dobil od državnega načel-
nika povečana pooblastila, predsedoval seji mi-
nistrskega sveta. Na seji so prebrali Hitlerjevo
pismo maršalu Petainu ter pismo, ki ga je nem-
ški zunanji minister von Ribbentrop poslal La-
valu. Državni podtajnik za mornarico, letalstvo
in vojno so poročali o pogojih, pod katerimi so
začeli razorožitev. Državni podtajnik za kolo-
nije je poročal o okoliščinah, v katerih je ge-
neralni guverner Boisson v nepokorščini do ma-
ršalovih navodil stopil na stran severnoafriških
odpadnikov. Nato je vlada sklenila, da se ad-
miralu Darlanu in generalu Giraudu odvzame
francosko državljanstvo.

Nove volitve v Turčiji

Ankara, 29. novembra AS: Zakonodajna moč
turške narodne skupščine preneha začetek pri-
hodnjega junija. Ker pa mora biti takrat že
sprejet novi državni proračun, se v nekaterih
političnih krogih govori, da bo narodna skup-
ščina decembra, nakar bodo takoj volitve za
novo skupščino. O tem so razpravljali pred-
včerajšnjim na zborovanju vodstva ljudske
stranke v Ankari. V političnih krogih se zatru-
je, da bi se turška vlada rada zaradi razvoja
mednarodnega položaja izognila volitev v polci-
ju. Zato je verjetno, da bo skupščina razpuščena
pred potekom njene zakonodajne moči.

Uspešni protinapadi v donskem kolenu

Vsi sovjetski napadi so bili odbiti in sovražnik je zgubil zopet 195 oklepnih vozil — Od 15. novembra so
italijanske in nemške sile pred obalami Severne Afrike potopile 23 trgovskih ladij s 165.000 tonami, 11 drugih
verjetno potopile, 65 s 398.000 tonami pa poškodovale — Poleg tega je bilo uničenih 5 križark in 5 rušilcev,
poškodovani pa dve oklepnici, tri letalonosilke in 28 križark

Hitlerjev glavni stan, 30. novembra. Nem-
ško vrhovno poveljstvo objavlja:

V vzhodnem Kavkazu so se ponovni sov-
ražni napadi zrušili s težkimi izgubami za sov-
ražnika. Od 27. novembra dalje je bilo v teh
obrambnih bojih uničenih 60 sovražnih oklepnih
vozil. Lovska letala so sestrelila 5 sovražnih
letal.

V Kalmiški stepi so prodrli nemški
motorizirani oddelki proti sovjetskimi zvezam v
zal'dju in so uničili skladišča ter razpršene
bojne oddelke.

Med Volgo in Donom so oddelki v tes-
nem sodelovanju z močnimi letalskimi silami
znova odbili močne oklepne in pehotne napade.
V Stalingradu samo krajevno bojno
delovanje.

Lastni protinapadi v velikem Donskem
kolenu so bili uspešni. Letalski napadi proti
železniškim napravam ob srednjem Donu so se
nadaljevali in je bilo pri tem več transportnih
vlakov težko zadetih.

Na srednjem odseku vzhodnega bo-
jišča in na ozemlju ob Il'menskem jezeru
so bili zopet odbiti vsi sovražni napadi. 135
oklepnih vozil je bilo uničenih.

V Cirenajki so nemško-italijanske čete
odbile sunke sovražnih oklepnih sil. Letalski
napadi so bili podnevi in ponoči usmerjeni proti
britanskim poljskim taboriščem in motorizira-
nim silam.

Bojna letala so na ozemlju Tunisa bom-
bardirala sovražne kolone in jim povzročila
znatne izgube v težkem orožju, vozilih in oklep-
nih sredstvih.

V vzhodnem Sredozemlju je nemški
lovce za podmornice pod poveljstvom mornariške-
ga poročnika Kleinea z zaletom potopil ob An-
gležev prevzeto prejšnjo grško podmornico »Tri-
ton« in ujel posadko.

Nad zasedenim zapadnim ozem-
ljem in nad Rokavskim prelivom je bilo
sestreljenih 7 britanskih letal.

Nemški lovci so nadaljevali svoje podnevne
prodore proti južni angleški obali in so z
uspehom obstreljevali železniške naprave.

Odkar je bilo 15. novembra objavljeno pose-
bno poročilo o velikih uspehih italijanskega in nem-
škega letalstva ter italijanske in nemške vojne mor-
narice proti britansko-ameriški invazivni
brodovju pred obalami severne Afrike, so se ti
uspehi še znatno povečali. Skupno je bilo v
času od 7. do 25. novembra v severnoafriških lu-
kah in obalnih vodah severne Afrike potopljenih
23 trgovskih in transportnih ladij s skupno 165.000
tonami, 11 trgovskih in transportnih ladij s skup-
no 100.000 tonami je bilo tako težko poškodovanih,
da so bile po vsej verjetnosti prav tako potopljene.
65 ladij s skupno 398.000 tonami je bilo poškodov-
vanih, en del med njimi tako težko, da je mogoče
računati, da bodo za dalj časa izločene.

Izmed bojnih ladij sta bili dve sovražni oklep-
nici poškodovani, tri letalonosilke poškodovane,
med njimi ena zelo težko, 5 križark uničenih, 5 ru-
šilcev in ladij za spremljavo uničenih, 28 križark
in drugih ladij za spremljavo pa poško-
dovanih. Razen tega so skoraj vsakodnevni letal-
ski napadi povzročili v pristaniških napravah
severne Afrike veliko razdejavanje in velike
požare, pri čemer je bilo mnogo dragocenega
oskrbovalnega materiala uničenega.

Konec francoske vojne mornarice

Kako se je francoska mornarica razpršila po svetu - Koliko ladij je bilo
v Toulonu

Lisbona, 30. nov. AS. Neka ameriška poročeval-
ska agencija je objavila poročilo, dobljeno v anglo-
ameriškem afriškem poveljstvu, da so bili povelj-
niki francoske mornarice v Toulonu v stalni zvezi z
Darlanom, ki je skušal po svojem izdajstvu pri-
mamiti tudi vse francoske brodogradnje. Pobjeg so povelj-
niki skrbno pripravili in ladje so ravno mislile uiti,
ko so sile Osi nenadoma posegle vmes. Ameriški
listi pretakajo krokodilske solze nad tem žalost-
nim dogodkom, ki so ga zagrešili ljudje, katere
imata v službi London in Washington. Toda jasno
je, da je njihova žalost nastopila zaradi tega, ker
se jim ni posrežilo spraviti pod svoje okrilje fran-
coskih ladij, za kar so se trudili z vsemi mogočimi
spletkami že čeli dve leti.

Stockholm, 30. nov. AS. Švedski dopisni-
ki v Londonu pravijo, da so nemške in italijan-
ske čete zasedle Toulon ravno ob pravem tre-
nutku, da so lahko še preprečile tajne dogovorjene
načrte med toulonskim poveljnikom francoske mor-
narice in zaveznikom poveljstvom. Francosko bro-
dogradje je namreč ponoči hotelo odpluti proti Or-
anu. Zavezniki so hoteli, so jim že šlo do pol poti
nasproti in se ladje francoske ladje spremili do
atlantske obale.

V Londonu se tolažijo s trditvijo, da se po
francoskem »Scapa Flow« sile Osi v Toulonu ni-
so mogle okrepiti in nadomestiti genovskega pri-
stanišča, ki je bilo po zadnjem bombardiranju po-
škodovano.

Madrid, 30. nov. AK. Španski listi poudar-
jajo, da je Francija po namerni potopitvi ladij v
Toulonu zdaj ostala brez brodogradnje. Francija ni
več pomorska sila zaradi izdajstva nesposobnih
mož, ki niso mogli razumeti potrebe po edinstvi
in prave koristi francoske domovine.

Berlin, 29. nov. AS. Iz vojaškega vira se je
izvedelo, da so na srednjem odseku donskega bo-
jišča nemška ter italijanska bojna letala hudo na-
padla sovražni promet na železnicah in cestah ter
nekatero kraje, kjer so se zbirale boljše vojske čete

za napad. Na železniških napravah ter na neka-
terih postajah je bilo povzročeno veliko razdejavanje.
Pokončanih ali težko poškodovanih je bilo tudi 6
sovjetskih vlakov, polnih vojakov in streliva. Sov-
jeti so zgubili tudi veliko avtomobilskih vozil.

Vladar in Duce za albansko 30 letnico

Tirana, 28. novembra. AS. Tridesetletnico pro-
glasitve albanske neodvisnosti so svečano prazno-
vali po vsej Albaniji. V Tirani se je praznični dan
pričel z 21 topovskimi strelji. Letala so krožila
nad mestom in odvrгла listke, ki so proslavljali
veliko Albanijo, Kralja in Cesarja ter Duceja. Ob
8.30 so bile verske ceremonije istočasno v musli-
manskem, pravoslavnem in katoliškem svetišču.
Prisostvovali so visoki civilni in vojaški dostoj-
anstveni.

Ljudstvo se je zbiralo v množicah na cestah
in trgih prestolnice, kjer so se odražale barve
zastav in praporov. Množica, predstavniki in vsa
šolska mladina so se zbrali končno na Skander-
begovem trgu in na Cesti imperija.

Ob 9.30 se je pojavil na konju Kraljev nam-
estnik v spremstvu predsednika vlade, predse-
dnika Višjega fašističnega korporativnega sveta ter
generala Gianninija, predstavnika vrhovnega po-
veljnika oboroženih sil v Albaniji in drugih ge-
neralov. Ko je pregledal čete, ki so bile razvr-
ščene na Cesti imperija, je Kraljev namestnik
prisostvoval dviganju zastave, ki se je odigralo
na Skanderbegovem trgu med ploskanjem mno-
žice.

Sledil je mimohod vojaških oddelkov tiranske
garnizije, ki jim je bil na čelu poveljujoči ge-
neral, takoj nato pa oddelki albanske Liktorske
mladine. Po paradi se je storil sprevod, ki so
mu bili na čelu prefekt, zvezni tajnik, izredni ko-
misar prestolnice in druga mestna oblastva. Spre-
vod se je na Skanderbegovem trgu usmeril proti
sedežu namestništva, kjer je bila razvrščena šol-
ska mladina. Po vztrajnem pozivanju množice se
je pojavil na balkonu Kraljevi namestnik, ki so
ga sprejele živahne ovacije za Kralja in Cesarja
ter Duceja. Namestnik je imel nato v albanski
govor, v katerem je poveljeval žrtve italijanskih

in albanskih junakov, ki so se borili za neodvis-
nost in svobodo albanskega ljudstva, ki so sedaj
zagotovljene po slavni Savojski dinastiji.

Sledil je uradni sprejem v namestniški rezid-
denci, ki so se ga udeležili vsi visoki civilni, vo-
jaški in cerkveni hierarhi. Predsednik vlade je
izročil Kraljevemu namestniku v imenu vlade in
predstavnikov vseh pokrajin spomenico s čestit-
kami ter ga prosil, naj bi Vel. Kralju in Cesarju
tolmačil čustva zvestobe in vdanosti albanskega
ljudstva, ki je prepričano, da je pod zaščito Sa-
vojske hiše deležno najboljših usod.

Ekse, Jacominj je odgovoril z zahvalo in pre-
bral sledečo brzojavko Kralju in Cesarja: »Pri-
jetno nam je obrniti se na vrljo albansko ljudstvo
ob tridesetletnici njegove neodvisnosti. Ponosni in
zvesti Albanci, ki so združeni pod Skanderbegov-
vim praporom in krepki po svoji tisoletni vojaški
tradiciji, bodo znali ohraniti, in če bo potrebno,
braniiti svojo etniško celotnost ter sveto narodno
pravico, ki smo jih sankcionirali z našim Statu-
tom. Goreče čestitke, ki jih pošiljamo ob tej sve-
čani priliki vsem Albancem, naj bodo jamstvo in
zagotovilo za njih svetlo bodočnost ter poseben
znak naše stalne, čuječe skrbi. Viktor Emanuel.«

Predsednik ministrskega sveta je imel nato
po tiranskem radiu svečan nagovor. Popoldne je
prefekt sprejel konzularni zbor. List »Tomorie«
je izšel popoldne v posebni izdaji s poročilom o
manifestacijah. Največji poudarek je dal sledeči
Ducejevi brzojavki predsedniku ministrskega sve-
ta: »Prostava tridesete obletnice albanske neod-
visnosti, ki nas je doletela v borbi za svobodo
narodov, je nadvse značilna. Italijansko-albanska
zveza je dala neodvisnosti škipetarskega naroda
novih sil. Jutrišnja zmaga bo mogla samo potrditi
najvišjo usodo obeh naših dežel v svetu, ki bo
temeljal na miru in pravici.«

Hrvatska spoznava korporativni ustroj Italije

Zagreb, 29. nov. AS. Na sedežu delegacije
PNF je bil prvi tečaj za korporacijske študije,
kateremu bodo sledila predavanja italijanskih
znanstvenikov o ustvaritvah fašistične Italije na
korporativnem področju. Tečaj je organiziran na
pobudo in s sodelovanjem delegacije PNF in Hrvat-
skih sindikalnih organizacij, na čelu katerih je
podtajnik profesor Seitz. V okviru italijansko-
hrvatskih kulturnih odnosov je tečaj izreden do-
godek. Udeležujejo se ga vsi voditelji ustaških
sindikalnih organizacij ter dijaki, vpisani v tečaju
za socialne študije, ki ga je ustanovil nedavno
podtajnik za korporacije.

Prvo predavanje je imel nacionalni svetnik
Carlo Alberto Biggini, rektor univerze v Pisi, ki
ga je predstavil šef delegacije PNF, nacionalni
svetnik Balestra, ki je rekel, da je vesel, da imajo
Hrvatje priliko spoznati fašistične sindikalne or-
ganizacije, kajti globlje spoznavanje teh organi-

zacij bo gotovo prispevalo k tesnejšemu italijan-
sko-hrvatskemu sodelovanju.

Po zanesenih besedah tajnika Seitzja je prof.
Biggini jasno in zanimivo predaval o italijanskih
korporativnih in sindikalnih ureditvah. Po izčrpnih de-
batih, katere so se udeležili mnogi funkcionarji in
voditelji hrvatskih poklicnih organizacij, je na-
cionalni svetnik Biggini povzel debato ter poudaril
temeljne značilnosti italijanske sindikalne ure-
ditve in zlasti elemente splošnega značaja fašisti-
čnega korporativizma.

V italijanskem kulturnem zavodu je bil nato
eestaneč številnih hrvatskih pravnikov ob navzoč-
nosti italijanskega ministra Casertana, generalnega
konzula, drugih italijanskih zastopnikov in Hrvat-
skega pravosodnega ministra. Nacionalni svetnik
Biggini je na važnem zborovanju obsirno oertal
nekatero zanimive reforme fašističnega prava. Sle-
dila je dolga debata, katere so se udeležili pro-
fesorji in sodniki. Nacionalni svetnik Biggini je
zaključil zborovanje in objasnili v debati duha in
prakse fašistične zakonodaje.

Tudi letos bodo polnočnice popoldne

Vatikan, 30. nov. AS. Ker se okoliščine le-
tos niso prav nič spremenile, bodo tudi za letos
ostale v veljavi določila papeške kurije z dne 1. de-
cembra 1940. V smislu teh določil bodo v krajih,
kjer veljajo odredbe o zatemnitvi, polnočnice že
lahko popoldne, tako da bodo končane že pred za-
četkom časa za zatemnitev. Verniki bodo lahko
prejeli sveto obhajilo, če bodo prej štiri ure tešče.
Tisti, ki se bodo udeležili te svete maše, bodo s
tem zadostili svoji verski dolžnosti, ki so jo dolžni
opraviti na božični dan. Duhovniki, ki bodo brali
svete maše to popoldne, bodo brali na božični dan
le še dve maši.

Angleži zasedli otok Riunion

Vichy, 30. nov. AS. Podtajnik za kolonije
je včeraj zjutraj objavil, da so se britanske sile
izkrcale na otoku Riunion pri Madagaskarju. Med
izkrcanimi četami se nahajajo tudi južnoafriške
čete. Angleži so zasedli glavno mesto St. Denis.

Potres v Turčiji

Ankara, 29. nov. AS. Zadnje dni je bil velik
potres v industrijski pokrajini Balicesti v severo-
zahodni Anatoliji. Popolnoma je bilo uničenih
800 hiš, 200 hiš pa je bilo zelo poškodovanih.
Doselej je bilo ugotovljenih 473 smrtnih primerov.
Nobenega sledu še nimajo o 200 ljudeh.

Alarm v San Franciscu

Buenos Aires, 30. nov. AS. Izvedelo se je,
da je bil nocoj v San Franciscu dan znak za
alarm.

Življenje in konec tovarnarja topov

Schneider — gospodarstvenik Francije — Zapustil je ogromno premoženje dvanajst milijard

Evgena Schneiderja, ki je umrl 18. novembra t. l. v Parizu, sem videl zadnjikrat 18. novembra 1934. Bilo je o priliki, ko je bil izvoljen za člana Akademije socialnih in političnih ved, in sicer je bil izvoljen v počastitev in priznanje za posebne zasluge za človeštvo... Slavnostni govor, v počastitev novega člana, so se kar vrstili. Gabriel Manataux, član Francoske akademije, je v svojem govoru proslavil Schneiderja, kot velikega dobrotnika človeštva; Henrik Capitant, profesor prava na Sorboni, se je izrazil takole: »Vi ste nedvomno vzvišen član našega plemena, mož dela, mož dejanja, mož tvorine sile. Vi ste človek mislec in velik dobrotnik naroda.«

Slavljenec je sedel ob strani predsednika. Ogrnjen je bil s slavnostnim plaščem člana višjega častnika častne legije. Tu je sedel torej Schnei-

Trgovec s topovi Evgen Schneider

der, lastnik obsežnih tovarn za orožje družbe »Creusot«, ki je deset let tuhtal, kako bi zanesel nov svetovni požar. Poslušal je hvalnice, ki so mu jih peli učenjaki in profesorji, člani najvišjega učnega zavoda v Evropi. Peli so slavo človeku, ki je bil soodgovoren za vojske 1914. Slavljenec je brezbržno prisostvoval slavnosti. Tu in tam je nalahko pokimal s svojo podolgovato mršavo glavo, čigar edina značilnost so bili na krtačke pristrženi brki, ki so dajali licu nekoliko oblike.

Schneiderjevi slavnati možje.

V resnici je bilo Schneiderju kaj malo mar hvalnic in časti, s katerimi so ga obsipali člani Sorbone in profesorji akademije ter francoski časopisi. Mimo vse hvale in pohvale in časti, in mimo koristi Francije, je zanimal Schneiderja edino le njegov lastni dobiček in bogastvo. Njegovo edino stremiljenje je bilo — čim večji razmah njegovih podjetij. Schneider ni bil le lastnik ogromnih podjetij »Creusot«, ki so bile največje orožarne v Franciji — med vojno 1914—1918, — ni bil le častni član odbora »Comité des Forges«, velikega trusta težke industrije, temveč je bil tudi najbogatejši bančnik in močna politična osebnost.

V politiki se Schneider javno ni udeleževal, tudi ni silil v ospredje. Bolj se je brigal za to, da je potiskal svoje slavnate možice po lestvi navzgor do važnih političnih mest tretje republike. To je njegovemu »Comité des Forges« več koristilo. Tako so prišli na važna mesta Poincaré, Clemenceau, Tardieu, Doumergue, Flandin, Weygand in drugi. V nasprotju s trdom je tekmovala »Visoka banka«, t. j. Herriot, Chautemps, Daladier, Blum i. dr. Bistvo obeh nasprotujočih se strank pa je bilo to, da je tako pred svetovno vojno, kakor po vojni, pripadala »Comité des Forges« krščansko konzervativni in nacionalistični smeri; »visoka banka« pa je bila pod vplivom judovsko-framozske revolucionarne internacionale.

Tekmovanje teh dveh močnih podjetij oziroma denarnih velemoči je značilno za razvoj političnih dogodkov po svetovni vojni. In kdor je pazljivo zasledoval potek političnih dogodkov, je prav gotovo opazil, da je boj, ki se je bil med visoko banko in težko industrijo, odločilno vplival na razvoj politike tako v Franciji sami, kakor zunaj njenih meja. — O teh važnih političnih dogodkih sem obširneje razpravljal v svoji knjigi: »Mercanti di cannoni« (Trgovci s topovi), ki je izšla te dni že v četrtri izdaji.

Povod za izvolitev Schneiderja za člana Akademije moralističnih in političnih ved, je bila stoletnica ustanovitve znamenite tovarne za topove. Bilo je l. 1834, ko sta Evgen in Rudolf Schneider, doma iz Sarre, prišla v Creusot, malo mestce na severovzhodu Dijagona, ob času, ko je razvoj železnice in plošbe pripomogel k silnemu razmahu kovinske industrije. V Creusotu se je nahajalo ležišče premoga. Brata Schneider sta tu takoj ustanovila razne mehanične delavnice in tovarne, ki so izdelovale stroje in strojne dele za plošbo na Saoni v Chaleskem predelu. Posebno na bregovih Soane so se množile tovarne. Prvi vlak, ki je stekel v Franciji, je bil vlak iz Creusota. To je bilo l. 1839. Tudi prva ladja na parni pogon, je bila zgrajena v Creusotu in sicer l. 1839. Prva dobava topov iz Creusota je bila naročena za časa krimske vojne. Še večji razmah tovarn pa se je pričel ob nemško-francoski vojski leta 1870 do 1871, ko so Schneiderjeve tovarne dobile naročilo za izdelavo 250 topov, ki so bili narejeni večinoma iz bronu. Krupp, hud tekmelec Schneiderjev, pa je istočasno izdelal vzorec brzostrelnega topa, ki je bil iz jekla.

Od l. 1898 do danes

Merodajni strokovnjaki pripisujejo bliskovito prusko zmago prav tem topovom. Zato je l. 1872 francoska ljudovlada neprosila Schneiderja, naj za poskušnjo napravi jeklen top, kakor ga imajo Prusi. Top so vili, poskus je uspel. L. 1875. so dobile tovarne v Creusotu naročilo za 60 pet in sedemdeset mm topov ter 10 topov 90 milimetrskih. Ta nabava je pomenila za Kruppa hudo konkurenco in je izzvala začetek boja in tekmovalstva med tema dvema velikima pridobitnikoma.

Henrik Schneider, ki je nasledil svojega očeta in strica Adolfa, je posvetil vsjo svojo pozornost 75 milimetrskim topovom in jih je izpopolnil do najvišje zmožnosti. L. 1895 je izdelal zopet nov, izpopolnjen 75 mm top. Ta top je bil točen in priročen ter silno preprosto sestavljen. Dva in dvajset držav je naročilo te vrste top, med njimi tudi Italija. V petnajstih letih (1885 do 1900) so vile tovarne v Creusotu 10.200 topov. Od l. 1900 do l. 1914 pa že 34.560 topov.

Ko je Evgen Schneider nasledil svojega očeta (l. 1898), je bil star trideset let. Njegova podjetja so bila takrat že na trdni podlagi. Rusko-japonska vojna pa je tovarne še bolj podprla. Kmalu so postala podjetja v Creusotu največja orožarna francoske republike in dobavitelja za polovico zemeljske oble. Kot mesto se Creusot z Essenom ne

da primerjati. Creusot šteje komaj trideset tisoč prebivalcev. Mesto leži v kotlini, obdajajo ga visoke gore. Ceste so ozke, hiše nizke, ulice puste in dolgočasne. Tovarne in delavnice pa so krasno urejene. Tovarne se raztezajo pet kilometrov na daleč. Nekatera poslopja so kakor trdnjave. Ves prostor, ki ga zavzemajo tovarne meri 24.000 kv. metrov. Od l. 1938 dalje, porabijo tovarne na leto do 540 tisoč ton premoga. Jekla in železa pa do 250 tisoč ton. Od vseh strani se vsiplje v mesto vsako jutro do 25 tisoč delavcev, ki so zaposleni v tovarnah.

Družbe pod nadzorstvom.

Delovanje tovarn Creusot se ne omejuje le na vplivanje topov. Tu je tudi premož. Premož sam pa ne zadostuje za vplivanje topov. Treba je tudi železa. Schneider je kupil v kotlini Brieyja in Lorene Drotmontske železne rudnike, ki dajejo na leto milijon ton železne rude. S tem nakupom je silno povečal svoja podjetja in dvignil delovno moč svojih tovarn. Povečal je plovno industrijo v Chalonskem predelu ob Saoni. V Bordeauxu pa je zgradil velika skladišča in ladjedelnice, kjer gradijo močnejše ladje križarke ter druge vojne in trgovske ladje in parnike. Za manjše ladje je zgradil v Toulonu posebne ladjedelnice.

Seznam tovarn, ladjedelnic, velepodjetij, bank, elektran, vodovodov, kanalov itd., kjer je bil Schneider udeležen, bodisi kot lastnik, delničar ali pa kot upravni svetnik, bi izpolnil kar dva stolpca časopisa. Schneider je bil povsod udeležen, kjer koli je kazalo na dobiček. Bil je delničar treh velikih kovinskih družb v Normandiji. Imel je lastne tovarne za kemične izdelke in je bil poleg tega udeležen pri večjih podjetjih te vrste. Tudi slava Maginotova črta je bila večidel v njegovih rokah. Schneider je bil tudi član treh največjih zavarovalnih družb. Po slavnatih možeh se je rinil naprej ali pa je sam porival slavnate možeh na mesta, kjer so mu lahko koristili. Nič koliko bankam, večkrat in manjšim, je bil predsednik ali pa član upravnega sveta. Tudi pri Lyonški banki je imel velike besede. Ta banka ima 600 milijonov premoženja. Največji banki, Banque Parisienne in nizozemska banka (Banque des Pays Bas), sta bili pod njegovim osebnim nadzorstvom. Banque Fari-sienne, in Banque de Paris, sta bili vpreženi v njegova podjetja za razne tovarne, železnice, vodovode, kanale itd. in sicer v domači deželi in v kolonijah. V srednji in južni Evropi se je raztezalo Schneiderjevo delovanje po zastopnikih v Avstriji, Čehoslovski, Jugoslaviji, Poljski, Rumuniji i. dr.

Vzhodno bojišče: Apeninske čete italijanske armade na pohodu proti novim postojankam.

Deveti obrok sedemnajstih iger

Livorno nosi zastavo, Venezia na zadnjem mestu — Dragocena točka v prid Triestini

Bližajo se koncu prve tretjine državnega nogometnega prvenstva. Doslej so igrali že devet tednov po vrsti, moštva pa, na katera bi začetkom sezone lahko stavili, se mudijo še vedno neke v sredini. Tudi včeraj je bilo nekaj zanimivih srečanj. Livorno, ki preseneča letos z lepim izkupičkom na vrhu razpredelnice — 16 točk v devetih igrar res ni malo! — je meril včeraj svoje moči v Triestu. Dosegel je samo remis 1:1, kar pomeni za Triestino vse-kakor lep uspeh. Tako je Livorno doslej sedemkrat zmagal, dvakrat pa remiziral. Bari in Triestina sta bila deležna odlikovanja, sta mu odiedla vsak po eno točko.

Glede Rome se zdi, da v tej sezoni ni več tako udarna, kot je bila v pretekli. Včeraj je sprejela na lastnem igrišču Bologno in na vsaki strani je padel le po en gol. Z istim izidom — namreč 1:1 — je opravil tudi Lazio svoje gostovanje v Firenzi. Od zanimivejših srečanj omenjamo še ono v Benetkah. Tam je igralo eno najsolidnejših moštev letošnje sezone Torino. Benetčani so imeli prednost lastnega igrišča in tudi vročih navijačev ni manjkalo, do besede pa je le prišel samo boljši nogometaš. Venezia je morala kloniti s 3:0.

Podrobni izidi devetega kola so bili tile:

Benetke: Torino — Venezia 3:0.

Milan: Milano — Liguria 0:0.

Vicenza: Atalanta — Vicenza 3:2.

Firenza: Fiorentina — Lazio 1:1.

Rim: Roma — Bologna 1:1.

Genova: Genova — Bari 3:2.

Torino: Juventus — Ambrosiana 4:2.

Trieste: Triestina — Livorno 1:1.

Vrstni red moštev in točk: Livorno 16, Torino 12, Genova 11, Juventus, Lazio in Fiorentina po 10, Roma in Milano po 9, Bologna, Atalanta, Bari in Ambrosiana po 8, Triestina 7, Liguria 6, Vicenza in Venezia 5.

Medtem ko se je Livorno v A razredu krepko odtrgal in vodi s štirimi točkami naskoka, je položaj v B razredu čisto drugačen. Na vrhu je že gneča, razlike med favoriti pa znašajo samo po eno točko. Kar pogledimo si vrstni red moštev v B razredu!

Na čelu je Spezia s 14 točkami, njej za petami Pro Patria s 13, pa Napoli in Anconitana s 12. Potem sledijo: Padova in Brescia po 9, Pisa, Modena in Alessandria 10, Cremonese 9, Novara in Fanfulla po 8, Savona 7, Palermo, Udinese in Mater po 6, Siena 5, Pescara pa 4.

Včeraj je bilo spet vseh devet parad B razreda na delu, podrobni izidi pa so naslednji:

Te dežele je oskrbovala s proizvodi Schneiderjevih tovarn družba »Union Européenne industrielle ed financiere«, v čigar proizvodnji je bil zapaden tudi petrolei, medtem, ko sta bili »Banque de Paris« in »Banque des Pays Bas« vezani na ameriškansko družbo »Standard«. »Union Parisienne« pa je bila vezana na anglo-nizozemsko petrolejsko družbo »Royal Dutch«, katere predsednik je bil Schneider.

Schneider je bil izvoljen tudi za poslanca, pa je kljub temu ostal nasprotnik desničarjev. Razume se, da v politiki ni mogel imeti čistih rok: tovarnar topov mora biti dober z vsako politično večino, ki je na krmlu. Ko pa je l. 1911 pri volitvah pogorel, na korist socialističnega tekmeša, se je za ta pozar odškodoval tako, da je navil Poincaréja, ki mu je ob letu izplačal iz državne blagajne vse stroške, ki jih je imel z volitvami. Po tem porazu Schneider v javnosti ni več nastopil. Ni pa izpustil vajeti iz rok, temveč je iz zaledja vodil politiko in zasledoval vse javne dogodke.

Boj proti bančništvu.

Hud boj se je vnel med »Visoko banko« in med Comité des Forges. Schneiderju in komiteju des Forges je uspelo, da je l. 1926, za časa Poincaréjeve vlade dobil kakšnih deset milijard frankov za utrdbo na vzhodu, za Maginotovo linijo, kakor so te utrdbe imenovali.

Zmaga Ljudske stranke v Franciji pa je pomenila za Schneiderja hudo zadrževanje, ki jo je krizal, v letih od 1929 do 1939 še poostriša. Potem je splošna kriza v Evropi povzročila, da so prišli v stisko tudi zavodi, kakor »Union Européenne« in s tem tudi »Union Parisienne«. Splošna sve ovna kriza in socialni razpad je ogražal tudi denarne zavode, industrijo, finance in podjetja, katerim je predsedoval ali pa bil lastnik Schneider.

Schneider je bil prisiljen izstopiti iz več podjetij, nekatera podjetja pa je moral celo prodati z izgubo. Zaradi splošne krize je prišlo tako daleč, da je moral Schneider v »Comité des Forges« sprejeti celo člane bančništva kot soudeležence, oziroma kot člane nadzorstvenega sveta. — Vojne, ki je sledila l. 1939, Schneider ni bil kar nič vesel. To se sicer čudno sliši za tovarnarja topov. Toda on je imel v svojih podjetjih močnejše politične tekmece, ki so bili bolj drzni in so imeli več poguma, da so znali poraziti volilce in izvoljene kandidate.

V prvem letu vojne v Franciji, se je Schneider umaknil v ozadje. Zdaj se je posvetil vzgoji psov hrtov. Ostarej je. Zdaj mu je bilo kaj malo mar, kako se bosta pobotali oziroma bojevali judovsko-masonska »visoka banka« in razni tristi in podjetja. Schneider je bil star mož. Zanimali so ga edino le še psi. Umrl je 75 let star. Zapustil je »precejšnje« premoženje — dvanajst milijard frankov! (»Stampa Sera« — Paolo Zappa.)

Zanimiva statistika

V Parizu so napravili statistiko predmetov in vrst živali in ptic, ki so jih tekom enega leta potegnili iz Seine pri Parizu. Statistika dokazuje da so v omenjenem času potegnili iz nane francoske reke nad 200 psov, 100 mačk, 600 kokoš in rac, 200 gosi, 6000 različnih ptic, tri lisice, tri opice, eno kačo, tri ježe, enega papagaja in tudi precej velikega morskega psa.

FANTEK V NEBESIH

TEKST IN SLIKANICE: DAGMAR KACER

16.

»POJDI, MALČEK! VSAK ANGELČEK IMA SVOJO ZVEZDICO, DA JO PRIZIGA SVOJIM DRAGIM NA ZEMLJI! ONA TAM-LE JE TVOJA! SAMO OČISTI JO, KER ŽE DOLGO NI SVETILAK«

17.

FANTEK JE VSAK ROGLJICEK VNETO OSNAŽIL, DA JE BILA KMALU NAJSVETLEJŠA NA NEBU IN DA JI JE BOTER MESEC BIL ŽE NEVOŠČLJIV.

18.

KO JO JE BOTER MESEC MAHNIL DRUGAM, JE ANGELČEK PRIZGAL ZVEZDICO. ZAZARELA JE V VSEM SVOJEM SIJAJU IN ANGELČEK JE SREČNO POGLEDAL NA ZEMLJO.

Veselje

Zagovornik: »Zaradi tatvine draguljev ste zaradi pomanjkanja dokazov oproščeni.«
Obtoženec: »Ali to sedaj pomeni, da si smem dragulje pridržati?«

